

Sygn. akt II Ca 117/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Nowicka

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Jerzy Dydo

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2013 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o. w L.**

przeciwko **Gminie MiastoB.**

o zapłatę 35.745,49 zł

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

z dnia 3 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 1153/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej 1.200 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn.akt II Ca 117/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3.12.2012r Sąd Rejonowy w Wałbrzychu I Wydział Cywilny zasądził od pozwanej Gminy MiastaB.na rzecz powoda Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o.w L.kwotę 35.745,48 zł, oddalając powództwo w pozostałej części (częściowo w zakresie odsetek) oraz obciążył pozwana kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że strony łączyła umowa z dnia 10.11.2011r, której przedmiotem było świadczenie przez powoda usług polegających na letnim i zimowym utrzymaniu gminnych dróg i chodników, przejść i parkingów, a także bieżącym utrzymaniu skwerów i placów zabaw zlokalizowanych na terenie gminy B.. Powód czterokrotnie w lutym 2011r dopuścił się nienależytego wykonania umowy. Za nienależyte wykonanie umowy pozwana obciążyła powoda kara umowną w wysokości 53.618,24 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne. Dokonując wykładni § 12 umowy stron doszedł do wniosku, że przewidziana w umowie kara umowna za nienależyte wykonanie umowy może być

naliczana maksymalnie w wysokości 15% miesięcznego średniego wynagrodzenia. Według Sądu Rejonowego nie było podstaw do sumowania kar za każde nienależyte wykonanie umowy. W oparciu o przepis art.483 kc Sąd Rejonowy przyjął wprawdzie, że dopuszczalne jest zastrzeżenie w jednej umowie kilku kar umownych jednak mogą być kumulowane kary za różne postacie nienależytego wykonania umowy. Nie może natomiast być kumulowana kara umowna za nienależyte wykonanie zobowiązania. Dopuszczalność, zatem zastrzeżenia kilku kar umownych możliwa jest wówczas o ile każda z nich związana jest z innym przejawem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania i o ile kary te wzajemnie się nie wykluczają.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art.98 kpc.

Od wyroku Sądu pierwszej instancji apelację złożyła pozwana Gmina zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. Naruszenie art.233 & 1 k.p.c. i art. 316 & 1 k.p.c. przez błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyrokowania, niewłaściwą ocenę wiarygodności i mocy zebranych w sprawie dowodów, nieobjęcia swymi rozważaniami całokształtu zebranego materiału dowodowego i stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy,
2. Naruszenie art.328 & 2 k.c. przez brak w uzasadnieniu wyroku wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.
3. Naruszenie art.65 k.c. przez rażąco niezgodną wykładnię z wyraźną treścią umowy w części określającej kary umowne (& 12 umowy).

Wskazując na te zarzuty wniosł::

1. o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie roszczenia o zapłatę kwoty 35.745,49 zł oraz zasądzenie kosztów procesu za I i II instancję

ewentualnie

2. o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Nietrafny jest zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art.233 § 1 kpc, w zakresie błędnego ustalenia podstawy faktycznej. Przede wszystkim, aby w ogóle możliwe było rozważenie trafności takiego zarzutu skarżący musi wskazać, na czym polega błędne ustalenie sądu, który dowód został przez sąd niewłaściwie oceniony, oraz na czym polega ta niewłaściwa ocena. Tymczasem skarżący poza ogólnikowym powołaniem się na błąd w ustaleniach faktycznych, nie precyzuje bliżej, na czym błąd ten miałby polegać. Należy zauważyć, że Sąd Rejonowy dokonał tylko kilku ustaleń w zakresie istnienia umowy stron, nienależytego wykonania umowy i wysokości naliczonych kar umownych. Fakty te były bezsporne. Nie ma, zatem podstaw by kwestionować tak ustaloną podstawę faktyczną wyroku.

Można przypuszczać, że skarżącemu nie chodziło w istocie o kwestionowanie podstawy faktycznej ustalonej przez Sąd pierwszej instancji, ale o dokonaną przez Sąd wykładnię § 12 umowy stron w zakresie kar umownych. Tego dotyczy zarzut naruszenia art.65 kc. Jeżeli chodzi o oświadczenie woli ujęte w formie pisemnej, czyli wyrażane w dokumencie, to sens tych oświadczeń ustala się, przyjmując za podstawę wykładni przede wszystkim tekst dokumentu. W procesie jego interpretacji podstawowa rola przypada językowym regułom znaczeniowym. Wykładnię poszczególnych wyrażeń dokonuje się z uwzględnieniem kontekstu, w tym także związków treściowych występujących między zawartymi w tekście postanowieniami. Uwzględnieniu podlegają również okoliczności, w jakich oświadczenie woli zostało złożone, jeśli dokument obejmuje takie informacje, a także cel oświadczenia woli wskazany w tekście bądź zrekonstruowany

na podstawie zawartych w nim postanowień. Tekst dokumentu nie stanowi wyłącznej podstawy ujętych w nim oświadczeń woli składanych indywidualnie oznaczonym osobom. Pomimo ograniczeń dowodowych, które znalazły wyraz w treści art.247 kpc dopuszczalny jest dowód z przesłuchania świadków i stron, jeżeli jest to potrzebne do wykładni niejasnych oświadczeń woli zawartych w dokumencie. W takim, bowiem przypadku wspomniane dowody nie są skierowane przeciwko osnowie dokumentu a jedynie posłużyć mają jego wykładni (tak SN w uchwale 7 sędziów SN z 29.06.1995 III CZP 66/95, OSNC 12/95 poz.168)

§ 12 umowy stron może budzić wątpliwości interpretacyjne, ponieważ nie jest sprecyzowany dostatecznie jasno i czytelnie. W takim przypadku dopuszczalne byłyby dowody osobowe na okoliczność jego wykładni. Strony jednak w procesie przed Sądem pierwszej instancji takich wniosków nie złożyły (powód cofnął złożony w pozwie wniosek o przesłuchanie stron). Nie jest rzeczą sądu zastępować strony i to reprezentowane przez zawodowych pełnomocników – radców prawnych w prowadzeniu postępowania dowodowego. Sąd Rejonowy musiał, więc dokonać wykładni umowy stron w szczególności § 12 teźże umowy wyłącznie o tekst z dokumentu. Trudno, zatem czynić teraz Sądowi Rejonowemu zarzut naruszenia art.65 kc, skoro pozwana w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nawet nie próbowała wykazać jak strony rozumiały treść tego postanowienia umowy, jaki był jego cel.

Dokonując wykładni umowy Sąd nie powinien abstrahować od obowiązujących przepisów tj. powinien możliwie dokonywać takiej wykładni umowy, aby jej postanowienia nie były sprzeczne z przepisami. Sąd Okręgowy podziela wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku poglądy dotyczące możliwej kumulacji kar umownych. Należy zauważyć, że przepis art.483 kc przewiduje możliwość zastrzeżenia w umowie kary umownej (nie kar umownych) za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Dopuszczalność zastrzeżenia kilku kar umownych możliwa jest, zatem wówczas, o ile każda z nich związana jest z innym przejawem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania i o ile kary te wzajemnie się nie wykluczają. Przyjęcie wykładni w § 12 umownie zgodnie z oczekiwaniami pozwanej prowadziłyby do stwierdzenia, że postanowienia § 12 umowy jest niezgodne z przepisem art.483 kc, ponieważ zastrzega kilka kar umownych za to samo nienależyte wykonanie umowy. W konsekwencji prowadziłyby to do wykluczenia tego zapisu z umowy na podstawie art.58 § 3 kc. Wykładnia § 12 umowy zastosowana przez Sąd pierwszej instancji pozwala na zachowanie zastrzeżenia kary w umowie stron.

Nie można zgodzić się z poglądem skarżącego, że ograniczenie kary umownej za wielokrotne nienależyte wykonanie umowy do 15% średniego miesięcznego wynagrodzenia nie zabezpiecza interesów pozwanej. W umowie w § 12 pkt 2.3 strony przewidziały możliwość wypowiedzenia przedmiotowej umowy w trybie natychmiastowym w przypadku trzeciego i kolejnego nienależytego wykonania przez powoda umowy i dodatkowo zastrzegły karę umowną na taką ewentualność w wysokości 200% miesięcznego średniego wynagrodzenia. Taki zapis niewątpliwie zabezpiecza interesy pozwanej.

Na koniec należy zauważyć, że gdyby nawet sąd dokonał wykładni § 12 umowy zgodnie z wolą pozwanej, to zasadny okazałby się wniosek powoda, zawarty w pozwie o miarkowanie takiej kary, jako rażąco wygórowanej. Przecież przyjmując wykładnię § 12 umowy proponowanej przez powoda możliwa byłaby kara w wysokości 135 średniego miesięcznego wynagrodzenia gdyby powód nie wykonał należycie umowy dziesięć razy.

Z powyższych względów apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art.385 kpc. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.98 kpc, pozwana jako przegrywająca proces powinna ponieść jego koszty w tym koszty zastępstwa prawnego pełnomocnika powoda w postępowaniu apelacyjnym.